

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Ключові слова: міжнародний кримінальний суд, права людини, міжнародна безпека, кримінальне правосуддя, міжнародний трибунал.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Дронов Владислав Юрійович.

Кухоцька Аліна Сергіївна

здобувачка 1-го курсу магістратури

факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО СУДУ ООН У ВИРІШЕННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СПОРІВ МІЖ ДЕРЖАВАМИ

Міжнародний суд ООН, заснований у 1945 році, є головним судовим органом Організації Об'єднаних Націй. Його роль у вирішенні територіальних спорів між державами є надзвичайно важливою для підтримання міжнародного миру та безпеки. Суд виступає як незалежний арбітр, який керується принципами міжнародного права для врегулювання конфліктів, що виникають між суверенними державами [1].

Територіальні спори є одними з найскладніших і потенційно небезпечних конфліктів у міжнародних відносинах. Вони можуть виникати з різних причин: історичних претензій, етнічних конфліктів, економічних інтересів або стратегічних міркувань. У цьому контексті Міжнародний суд ООН відіграє ключову роль у мирному врегулюванні таких спорів, пропонуючи правовий механізм для їх вирішення.

Процес розгляду справ у Міжнародному суді ООН є комплексним і ґрунтовним. Коли держави звертаються до суду для вирішення територіального спору, вони погоджуються визнати його юрисдикцію та прийняти рішення як

обов'язкове. Суд розглядає аргументи обох сторін, вивчає історичні документи, карти та інші докази, а також враховує принципи міжнародного права [2].

Одним з ключових аспектів роботи Міжнародного суду ООН є його здатність інтерпретувати та застосовувати міжнародне право. У випадку територіальних спорів суд часто звертається до принципів *uti possidetis juris* (збереження кордонів, успадкованих від колоніальних держав), ефективного контролю території, а також враховує історичні титули та договори [3].

Рішення Міжнародного суду ООН мають значний вплив на міжнародні відносини та встановлення правових прецедентів. Наприклад, у справі про територіальний спір між Нікарагуа та Колумбією в 2012 році суд виніс рішення, яке значно змінило морські кордони між цими країнами в Карибському морі. Це рішення не лише вирішило конкретний спір, але й встановило важливі принципи щодо делімітації морських кордонів [4].

Важливо відзначити, що Міжнародний суд ООН не має власних механізмів примусового виконання своїх рішень. Виконання рішень суду залежить від доброї волі держав-учасниць спору та підтримки міжнародного співтовариства. Однак, авторитет суду та його рішень є настільки високим, що більшість держав дотримуються його постанов, розуміючи важливість міжнародного правового порядку [5].

Роль Міжнародного суду ООН набула особливого значення у контексті російської агресії проти України, що переросла у повномасштабну війну в лютому 2022 року. Хоча прямого територіального спору між Україною та Росією в суді не розглядалося, Україна звернулася до нього в березні 2022 року з позовом проти Росії щодо порушення Конвенції про запобігання злочину геноциду. У відповідь суд видав наказ про тимчасові заходи, вимагаючи від Росії припинити військові дії в Україні [6].

Це рішення Міжнародного суду ООН, попри відсутність механізмів примусового виконання, мало важливе значення для міжнародного співтовариства, підкреслюючи незаконність дій Росії. Звернення України до суду є частиною ширшої стратегії використання міжнародних правових механізмів для

протидії агресії. Такі дії демонструють роль Міжнародного суду ООН не лише у вирішенні класичних територіальних спорів, але й у формуванні міжнародної правової позиції щодо складних випадків порушення міжнародного права [7].

Ці звернення України до Міжнародного суду ООН демонструють важливість цього інституту не лише у вирішенні прямих територіальних спорів, але й у розгляді ширших питань міжнародного права, пов'язаних з територіальною цілісністю та суверенітетом держав. Хоча процес розгляду таких справ може бути тривалим, сам факт їх подання та розгляду в Міжнародному суді ООН є важливим кроком у захисті міжнародного правопорядку та прав держав.

Отже, міжнародний суд ООН також відіграє важливу роль у формуванні міжнародного права через свої консультативні висновки. Хоча ці висновки не мають обов'язкової юридичної сили, вони часто використовуються як авторитетні джерела при інтерпретації міжнародного права.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Статут Міжнародного суду ООН. Офіційний сайт ООН. 1945. URL : <https://www.un.org/ru/icj/statut.shtml>
2. Collier J., Lowe V. The Settlement of Disputes in International Law: Institutions and Procedures. Oxford : Oxford University Press, 2000. 395 p.
3. Shaw M. N. International Law. 8th ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2017. 1033 p.
4. Territorial and Maritime Dispute (Nicaragua v. Colombia) : Judgment of 19 November 2012. I.C.J. Reports. 2012. P. 624.
5. Paulsson J. Denial of Justice in International Law. British Yearbook of International Law. 2005. Vol. 76, No. 1. P. 364-408.
6. Заява МЗС України щодо рішення Міжнародного суду ООН у справі проти Російської Федерації. Міністерство закордонних справ України. 2022. URL: <https://mfa.gov.ua/news/zayava-mzs-ukrayini-shchodo-rishennya-mizhnarodnogo-cudu-onn-u-spravi-proti-rosijskoyi-federaciyi> (дата звернення: 15.10.2024).

7. Рішення Міжнародного суду ООН щодо позову України проти РФ: основні положення та що означає для нашої держави. ЮРЛІГА. 2022. URL : https://jurliga.ligazakon.net/news/225420_rshennya-mzhnarodnogo-sudu-oon-shchodo-pozovu-ukrani-proti-rf-osnovn-polozhennya-ta-shcho-oznacha-dlya-nasho-derzhavi

Ключові слова: міжнародний суд ООН, територіальні спори, права людини, російська агресія, міжнародне співтовариство, мир та безпека, етнічний конфлікт.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Федорова Тетяна Сергіївна.

Новак Юлія Іванівна

здобувачка 1-го курсу магістратури

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

«НАМІБІЙСЬКІ ВИНЯТКИ» ЯК ФОРМА ВИЗНАННЯ AD NOS В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Правосуддя є дзеркалом суспільства, а події, що відбуваються навколо, неминуче знаходять своє відображення в судових рішеннях. Наведене вдало відображає вплив політичних, економічних, воєнних факторів на всі сфери суспільного життя, зокрема і на правову. Такі сучасні реалії як збройні конфлікти, триваючі окупації територій та інші неконституційні способи захоплення влади створюють потребу впровадження і активного застосування у практиці багатьох держав земної кулі концепції «Намібійських винятків».

Поява «Намібійських винятків» пов'язана з окупацією Південно-Африканською республікою (далі – ПАР) частини території Намібії ще в 1915р. Однак у 1970 році Рада Безпеки ООН припиняє дію мандату ПАР на управління

СЕКЦІЯ № 9. МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО.....319

Волошенюк Олександра Юріївна

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ У РОЗСЛІДУВАННІ КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ.....319

Королук Богдана Сергіївна

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....323

Чабала Уляна Андріївна

РОЛЬ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ: ЯК ВОНИ ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗСЛІДУВАННЯ І ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ.....327

СЕКЦІЯ № 10. ДИПЛОМАТИЧНІ ТА КОНСУЛЬСЬКІ ЗНОСИНИ.....332

Скороход Катерина Віталіївна

ПРАВОВІ ЗАСОБИ БОРОТЬБИ ІЗ ЗЛОВЖИВАННЯМ ДИПЛОМАТИЧНИМИ ПРИВІЛЕЯМИ ТА ІМУНІТЕТАМИ.....332

СЕКЦІЯ № 11. МИРНІ ЗАСОБИ ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ. МІЖНАРОДНЕ ПРАВОСУДДЯ.....337

Голубович Аліна Миколаївна

МІЖНАРОДНІ ДОРУЧЕННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ В ВОЄННИЙ СТАН.....337

Гритенко Марія Олегівна

РАТИФІКАЦІЯ РИМСЬКОГО СТАТУТУ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ.....341

Зільберт Олександр Володимирович

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОСУДДЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....345

Іваськова Дарія Сергіївна

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОЗАХИСНИХ МЕХАНІЗМІВ ДЛЯ КОРИННИХ НАРОДІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВОСУДДІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....349

Купіна Крістіна Миколаївна

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ У ЗАХИСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ.....353

Кухоцька Аліна Сергіївна

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО СУДУ ООН У ВИРІШЕННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СПОРІВ МІЖ ДЕРЖАВАМИ.....357

Новак Юлія Іванівна